

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Kossuth-tér, 479. számú ház, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Megjelenik hetenként egyszer vasárnap.

Előfizetési díj: Egész évre 8 K. Fél évre 4 K. Negyed évre 2 K. Egyes szám ára: 16 fillér.

Főszerkesztő:

Benka Gyula.

Főmunkatárs:

Zlinszky István.

KIADÓHIVATAL:

Belügy-ut 11. számú ház, hová az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők. Nyíltérben egy sor közlési díja 50 fillér.

Seperjünk a magunk portája előtt.

Ugy a fővárosban, mint itt a vidéken is folytonos a panasz a megélhetés nehézségei miatt, de csak panaszkodunk, panaszkodunk, de nem gondolkozunk komolyan, s álmodozunk tovább, pedig ideje lenne már valahára felébrednünk azon átkot termő tunya álomból, melybe magunkat évtizedek óta ringatjuk; s tegyük ezt addig, míg helyrehozhatlanul késő nem leend. Fel kell ráznunk mindazokat, kik önnön maguktól erre képtelenek. Én sok év óta kongatom a vészharangot, s többször elmondám már ugyanezen szavakkal, s fogtam tollat csak azért, hogy a szendergőket felrázzam kába álmukból, s a téves uton járókat az igaz ultra térítsem.

Sokszor elmondtam nézetemet a társadalmi fonákságról, mely képes tönkretenni önmagát, még sokszor forrón szeretett családját is csak azért,

hogy egy rövid ideig ragyoghasson egy vagy más téren. Hogy néhány hozzá hasonló eltévelyedett, ferde gondolkodású egyén tetszését vagy inkább irigykedését felkeltse erejét meghaladó fényűzésével.

Hová vezet ezen társadalmi rákfene? Ugy hiszem, nem keli fejtegetnem, előttünk a száakra menő példa előttünk a nyomorba, a becstelenségbe ez uton jutott könyelműek serege, ámde nem látjuk avagy látni nem akarják, mert követik az örvény sodrát. Holott pedig erős elhatározással még lenne idejük abból kivergődni.

Ime nem rég is olvastam egyik elsőrendű fővárosi lap vezércikkében, mikép a fővárosi középosztály nagy része már is inségnek néz elébe, mert az élelmi cikkek ára túl magasra szökent. Iszonyu! A ragyogó főváros ragyogó középosztálya, mely még tegnap selyemben suhogott, mely minden ünnep — de mondhatni mindennap is megtöltötte a mulató helyeket, ma már inségnek néz eléje! Hát

akkor mi történend uraim, ha még mostohább idők következnek? Pedig ez épen nem lehetetlen, sőt az évek óta gyakran ismétlődő csapások után majdnem várható is. Panaszkodánk a nagy, a már majdnem elviselhetetlen adó miatt és sokan ezzel okolják vagy okolnák meg pusztulásukat; én pedig azt merem állítani, — bár nem cselekszem vele valami népszerű dolgot, — hogy az adó bár nagy, de egyetlen rendes és józanul élő embert vagy családot sem tett még tönkre s nem is teend, ha még súlyosabb terheket kellend is a haza — a sokak által fájdalom csak frázisokkal szeretett haza érdekében elviselnünk, hanem persze akkor, midőn az adó fizetés a legutolsó gondunk; a gyönyörök, fürdők, kártya, cifra equipage, bársony és selyem stb. mind előbb valók a szeretett haza szerethetéseért fizetendő adónál, természetesen nehezen esik a fizetés, s akkor azután szidjuk a kormányt, a melytől pedig mindig többet és többet kívánunk, a mit pedig pénz

TÁRCZA.

Mért temeted . . .

Mért temeted arcod rózsás kis kezvedbe? Nagy do'og nem történt . . . Égő vágytól üzve összeért az ajkunk S megcsókollál önként.

Soha se resteljed, soha ne sajnáljad Ugy is mind hiába, Több csókot is terem, édes ajakadnak Piros rózsafája.

Dancs Szilárd.

Valami a vallásról.

Nincsen nép a föld kerekén — álljon az bár a műveltség és civilizáció bármely alacsony fokán, melynek vallása ne lenne. Az már megint más lapra tartozik,

hogy hogyan, miképen és mi módon nyilvánul vallása. Régen meg van már cáfolva A löbök és isko'ája, kik azt állították hogy az u. n. „Naturvölker“ vad népeknek nincs vallásuk. Helytelen ezen állítás, mert a vallás igenis általános jelenség, törekvés, hogy kiemelkedjék az ember saját életéből és kapcsolatot keressen egy magasabb lényvel. Gyönyörűen fejezi ki ezt a gondolatot egy pár szóban Goethe: „In dem Vergänglichlichen das Unvergängliche suchen.“ Ilyenféle sejtelem, érzés, tudat meg van többé-kevésbé minden népnél, csak hogy minden nép más és másképp keresi ezen lelki kapcsolatot a felsőbb lényvel. Azt a vad embert, ki saját fiát áldozza fel mágyán Molochnak, ugyanaz a lelki emotói vezérli, mint azt a legtisztább vallásos alapon nyugvó hívőt, ki könnyel és sóhajjal száll Istenéhez, Urához.

Ugy vagyunk a vallással, mint a nyelvvel, miként nincs nép, melynek nyelve ne lenne, úgy nincs nép, melynek vallása ne

volna; a vallásos érzés is szükséges attribútuma az embernek.

Vizsgálódásunk tárgyát jelen esetben az képezze, hogy melyek azon lelki nyilvánulások, melyek a vallásos érzés állandóságát felidézik. Hangsúlyozom ezt a szót állandóságát, mert a vallásnál az érzés állandósága a fontos, hogy állandó legyen, nem pedig ideig, óráig, percig ható érzés, mint pl. az esztetikai érzés, mely nem állandó.

Hét theoria említendő itt:

I. A legrégebb theoria, a félelem, timor theoriája „Timor fecit deos.“

Az ősember, ki a szabad természetben barlangban, vagy önkezülege összerót kalibában lakott, egész idejét künn a szabad természetben töltötte, igen sokszor ki volt szolgáltatva az időjárás viszonyosságainak. Gyakran tapasztalta itt a természet nyilvánulásait, ézzengetést, villámot, fergeget, zivatart, forróságot, aszályt stb. Az ősember az öt erő bajok folytán félt, hitte, hogy vannak

nélkül teljesíteni egyik kormány sem képes. Számítani ma már nem divat; minek az, hiszen ha jövedelmünk kevés; van hitel; ha a hitel is kimerült, következik a becsület, s ha ezt is elnyelte a könyelműség ördöge, ott a pisztoly, férfiasan, erőlelkűen (?) röpitjük ostoba fejünk, vagy elfásult szivünkbe a golyót, mert hiszen ez is a mai kor divatja; — vagy ha módunkban van, utat veszünk Amerikába stb.

S mind ez erős lelkűsége, férfias szilárd elhatározottságra mutat? Hanem becsületes szegénységben élni, többet nem költeni mint a menyvitelik: selyem helyett perkál ruhában járni, szóval takarékos tisztességes életet élni — Fi donc! kinek lenne erre a mai nagyvilágban kedve, s különösen erkölcsi éreje! Azt hiszem, hogy minden józanul gondolkozó ember belátja, hogy teljes igazam van, bár teljes nyersséggel mondám is mind ezt el, — s ha belátja, ha beismeri, hogy „valami rothad Dániában“ tekintszen körül mindenki saját háza és családja körében, s ha valamely fenédséget, mint a jó orvos, irgalmatlanul vágja azt ki, mig nem késő, hogy megmenthesse a kedves beteget — a családot — a végpusztulástól. Én a boldog emlékü Zsedényi Eduárdtól tartok, kiről egy igen jellemző adomát akarok itt feleveníteni.

Ismeretes volt az öreg ur az egy-

kori alkanczellár s később az alkotmányos életben neves képviselő takarékosága országszerte, s ezért nevezték el azután képviselő társai az „ország sparmeiszterének.“ Egyszer egy gavallér képviselő társával találkozik az öreg ur Budapesten, a ki arról volt nevezetes, hogy szeretett többet költeni, mint a menyvit józanul lehetett volna. — Egy darabon együtt haladtak az öreg urral, kinek okos fejét meglehetősen viselt kalap fedte.

Ugyan uram bátyám — szólítja meg a gavallér, — hogy nem restelsz ilyen ócska kalapban járni?

Miért édes öcsém — feleli az öreg ur, „hiszen ismer itt engem minden ember.“

Néhány hónap múlva ismét összejönnek, még pedig Párisban, az öreg ur csak abban az ócska kalapban brillirozott a boulevardon.

— Édes bátyám, hát még itt Párisban sem teszel fel jobb kalapot? kérdi gavallér kollegája:

— Ugyan minek édes öcsém, ugy sem ismer itt engem senki... (s ez az ember százazreket hagyott kulturális célokra, de magától egy jó kalapot is meg vont.)

E valóban megtörtént igen jellemző adomát elég lehetne, hogy a hivatkozottak a józanság útjára tértek, mert hiszen hiába pazarolnék én magamra, vagy enyéimre bármit is, ismerőseim azért jól tudnák, hogy ki va-

gyok és mennyit érek, s a józan rész bizonytalán gúny és megvetéssel tekintene reám, mert belátná erőlködésemet, mig a léhák, a ragyogni vágyók, a hasonló könyelműek legfeljebb irigységet éreznének a kifejtett luxus miatt. S kérdem, ezen eredmény kárpótolna e azon mulhatlanul bekövetkező állapotért, midőn szegény, ártatlan, s csak általam rossz irányban vezetett családom nélkülözése állna be előbb-utóbb?

Bizonyomra mondom, csak esztelen, avagy szivtelen, önző cselekedhet ekként! . . .

Nem kívánom én, hogy öltözzünk mindannyian zsákvászonba; nem kívánom én, hogy minden gyönyört, élvezetet tagadjunk meg magunktól és családunktól, mert ez ismét szélsőség leendene, de igen is óhajtom azt, hogy mindenki tehetségéhez képest éljen, s akkor meg lesz azon gyönyörűsége, melynél nagyobbat nem ismerek, hogy nyugodt, senkitől sem háborított élete leend.

Ámde miután mindezen általam itt nagy őszinteséggel elmondott s felsorolt betegségeket ugyszólván mindenki ismeri, szavaim igazságát belátja, osztja nézeteimet teoriában, de a gyakorlatban még is vajmi sokan ellenkezőképp cselekesznek, okvetlenül kell valamit kigondolni, hogy legalább erkölcsileg józanul cselekedni kényszerülve legyenek.

hatalmak, melyek a bajt előhozzák, megalakította így a maga istenét, a kitől felt.

II. A második theoria, a causalitas (ok és okozat) fogalma alatt akarja a természetben nyilvánuló dolgokat felfogni. A gyermeknél a legelső logikai feltevés a causalitas; ha lát valamit, szeretné az okát is tudni, ha egyszer valamely tüzes tárgyon megégette kezét, ugy máskor közel se megy hozzá, ez szintén causalitas. Így az ősember is, amit természeti okokból nem magyarázhatott meg, azt emberfeletti dolognak képzelte, egy felsőbb hatalomnak Istennek tulajdonította.

III. A harmadik theoria, a mely th. Kant filozófiájában előtérbe lép, amit az ember kötelességének ismer, azt ő magasabb isteni törvénynek tartja. Nem mindig cselekszik az ember úgy, a hogy hajlama, vágya irányítja, hajlama ellenkezésbe jut belső lelkiismeretével, így a hajlam és erkölcs közötti harc, mely az erkölcs javára dől el, hozza létre a vallást.

IV. A negyedik theoria, a függési érzés, mely th. főképvisezője Friedrich Schleiermacher. Bármilyen erős, hatalmas, független valaki, mégis benne van az érzés, hogy

függ valaki, vagy valamitől. Ezen függési érzés többé-kevésbé meg van minden emberben.

Ott hol a függési érzés meg van, ott keletkezik a vallás. Ezen függési jelenségekhez kapcsolódik mind az, amit mi vallásnak nevezünk.

V. Az ötödik theoria a múlt század 40, és 50-es éveiben terjedt el. Tapasztaltak, hogy egy állandó „Spannung“ feszültség van az ember öntudata és a világtudata között. Az ember ezen akadály ellen mintegy kiegyenlítést keres egy magasabb hatalomnál, mely legyőzné ezen akadályokat. Az ember szükségét érzi, hogy ezen harcban, mely közte és a világ közt van, ő lenne a győztes, azért szövetkezik egy magasabb lényvel. Először is magában a természetben keresi ezen erőt. Ezen erőket istenítette, ezeket kéri, ezekhez folyamodik segítségért.

VI. A hatodik theoria, mely a vallás keletkezését, lényegét a világ negatívumában megtagadásában találja. Az ember tagadja önmagát és az egész földi világ becsét, értékét. Ez a földi világ igazi létnek nem nevezhető, van tehát egy más valószínű világ, hol van

élet. Ezen életet ugyan itt a földön is elérhetjük, ámde csak úgy, ha anyagiasságunkat lerázzuk magunkról. Ezen „Weltverneinung“ alacsony fokból kiindulva elérhet a legmagasabb fokig az „Erlösung“, a megváltásig. A legmagasabb foka, mikor az ember érzi, hogy egy bizonyos fokon elszakadt ettől a földi világtól és konstruál magának egy más világot, az égi birodalmat, midőn az anyagi világot áthelyezi egy magasabb formába. Ezen th. nagyon kedvez a keresztény világnézetnek.

VII. A hetedik theoria Max Müller theoriája. Ő a végtelenség érzésének nevezi a vallást előidéző érzést. Hires Hibbert előadásaiban fejti ki ezen nézetét.

Max Müller abból indul ki, hogy az emberben meg van a végtelenség érzete, azt állítja, hogy a véges, pl. a feje felett levő kék ég mögött feltételez egy végtelent. Ő a létezésen túl is létezésnek sokféleségét, ő a létezésnek egy végtelen óriási hosszú sorát látja. A természet vizsgálása ezt a benyomást kelti bennünk. Müller ebből az érzésből származtatja a vallásos érzés keletkezését, mikor az ember hisz egy végtelen eszmének uralkodásában.

Dr. Borsodi József.

A mikéntre nézve a nálamnál okosabbaktól várok tanácsot, hanem annyit kimondok, miszerint Békésmegye hölgyeit, — kik annyiszor adták már magasztos gondolkodásuk jeleit, — tartom hivatottnaknak ez irányban mozgalmat indítani meg, nekik kell az utat megtörni, itt vannak a jó irányu tulipán egyletek, nő- és leányegyletek, a kikre e téren is nemes feladatok várnak s higgyék el, ha ezen a téren is megleendik a mit tőlük méltán várunk, a jelen és utókor áldása fogja őket kísélni rögs, de dicső utjukon.

Zlinszky István.

Községi dolgaink.

II.

A törvényhatóság közúti kövezési programját Békésvármegye közgyűlése f. évi szeptember 1-én állapította meg. Előzőleg a törvényhatóság egy bizottságot küldött ki javaslat készítés céljából. E bizottság javaslatát a törvényhatósági közgyűlés a f. évi július hó 26-án a községeknek küldte meg, hogy a községi képviselők tárgyalva az ügyet, óhajukat véleményes javaslat alakjában meghozhassák.

Szarvas község képviselők f. évi augusztus havában tárgyalta a vármegyei közutak kikövezési programját. Az előjáróság a vármegyei uti-bizottság javaslatának változatos elfogadását ajánlotta, a mely szerint az 1907-dik évben a Szarvas-szentesi út. 1908-dik évben a Gyoma-endrőd-szarvasi út s 1909-di: évben a Szarvas-mezőturi ut a vasúti hidig köveztetnék ki. Senki sem panaszkodhatik, hogy Szarvas nagyközsége, mely a multban a vármegyének igazán mostoha gyermeke volt, a beruházási kölcsön terhére esz-közleendő ut-kikövezésből eleget nem kap, sőt bárki elismarheti, miként a 3 éven át kikövezni tervezett 116.650 km. utvonalból Szarvasra 36.084 km. esvén, az arány Szarvasra nem kedvezőtlen. Ámde mi nem is az arány ellen szólalunk fel, hanem érthetetlennek tartjuk, hogy a községi képviselő, a midőn tárgyalta a kövezési programot az Előjáróság javaslatával s a midőn azon indítvány tétetett, hogy a Szarvas-endrőd ut helyett kö-

veztessék ki a Szarvas-mezőberényi ut egy része, lévén ez utóbbi Szarvason a legforgalmasabb ut, mely a szarvasi határ közepén menvén át, a határt szívéen hasítja keresztül, a melynek mentén falvakként fekszenek a tanyák s a tanyák csoportjai, míg a Szarvas-endrőd ut a határ északkeleti szélén haladva alig bir épen tanyacsoportok hiányában forgalmi körrel, — ezen indítványt nem fogadta el daczára annak, hogy az egyik jegyző az indítvány mellett felszólalt, a főjegyző pedig azt magáévá tette. Az igaz, hogy egyforma szavazat esett az indítvány mellett és ellene, úgy hogy az elnöklő birónak kellett döntenie, ki az Előjáróság javaslatát támogatta szemben a tett indítvánnyal. Szembeötlő és sok tekintetben érthetetlen, hogy az előjárósági tagok a közérdekű indítvánnyal szemben oly mereven ragaszkodtak a tanács javaslatához. Nagyon becsüljük mindenkor a véleménynyilvánításban a következetességet, de szerintünk a következetesség nem terjedhet a végletekig s odáig, hogy ez ügyben formált vélemény az ügy teljesebb és minden oldalról való megvilágosítása esetén ne változhasson. Mert hisz a jelen esetben az indítvány mint kérelmet, óhaj t jelezte a mezőberényi ut kikövezését, melyha a törvényhatósági közgyűlés nem fogadna el, az esetben az endrőd ut kikövezése nem maradhatott volna el. Az indítvány inkább azt célozta, hogy a legélénkebb és idők folytán a legforgalmasabb ut, a mely mai napig vicinális ut, törvényhatósági uttá tétessék s a jövőben feltétlenül gondoskodás tárgyát képezze, mert a tanyai lakosság zöme ezen az uton közlekedik s a közérdek azt parancsolja, hogy a közlekedés ez uton biztosítsák. Az endrőd uton alig van 50 tanya s azután az uradalnak fekszenek egész az endrőd határig. Lám Endrőd képviselőiben a szeptember 1-sején tartott törvényhatósági közgyűlésen már azon kijelentés tétetett, hogy nekik ez ut kikövezése nem kell; a szarvasiaknak pedig jobban kellett volna a mezőberényi ut kikövezése, mint az endrőd, a melyen hisszük, ha ki lesz kövezve könnyebben lehet majd a mezőturi földekre s Peresre jutni, de nem a szarvasi határ közepére.

Egy képviselő.

UJDONSÁGOK.

— A szarvasi függetlenségi és 48-as párt ma délután — saját köri helyiségében nagy gyűlést tart.

— Választás. Az iparos iskola felügyelő bizottsága vasárnap délután tartott gyűlésén választotta meg az ipariskola tanítóit még pedig: Molnár János, Simkovics Pál, Kálló Gyula, Ridegh János, Bodnár Endre, Palkovics Mihály és Pataki Jánost. Igazgató: Kutlik Endre főgimnaziumi tanár. A községi iskolaszék f. hó 5-én délután 5 órakor szintén választó gyűlést tartott. Megválasztottak: Laukó Mátyas, Piliszky János, Ridegh János és Vargha János tanítók.

— A békésvármegyei függetlenségi és 48-as párt nagygyűlése. Lapunkban már megemlékeztünk arról, hogy a békésvármegyei függ. és 48-as párt e hó 16-án Szarvason tartja meg ez évi nagygyűlését. A helyi függetlenségi és 48-as párt 100-as bizottsága ez ügyben több értekezletet tartott, a végleges megállapodást pedig itt adjuk. A 100-as bizottság felkéri a Beliczey-utcza és a Kosuth-tér lakóit, hogy a jövő vasárnap, azaz szeptember 16-án, házukra lobogót tűzzenek. Fél kilenczkor az érkező vendégek fogadtatása a vasutnál. Az érkezőket üdvözli a helyi függ. és 48-as párt és a község. 10 órakor a párt központi választmánya tart gyűlést az Árpád szálló étkező termében, 11 órakor lesz a nagygyűlés a község háza udvarán. Délben közebed. Délután kirándulás az Erzsébet-ligetbe, este táncmulatság.

— **Allami ménék Békésvármegyében.** A loányesztés fejlesztésének előmozdítására az állam a megállapított fedezetési állomásokon évenként kincstári lovakat oszt ki. A Békésmegye községeibe való kiosztást a napokban intézte az Ambrus Sándor vm. alispán s dr. Koller Lajos százados elnöklete alatt működő bizottság. A bizottság a vármegye területére 88 állami ménét községenként így osztotta szét: Szarvas 13 db. tájfajta, Békés 11 db. Csaba, Gyoma és Orosháza 7-7 db, Gyula, Vészto 5-5 db, Endrőd és Ujkigyós 4-4 db, Kétegyháza, Körösladány, Köröstarcsa, Mezőberény és Szeghalom 3-3 db, Békésszentandrás, Csorvás, Doboz, Kondoros és Pusztaföldvár 2 db. tenyészlovat kapott.

— **Elhalasztott anket.** Jeleztük lapunkban, hogy gróf Andrassy Gyula beügyminiszter, az anyakönyvi törvény módosításának tárgyában szeptember 10-re töl-

vényelőkészítő szaktanácskozást hívott egybe, amelyre meghívta vármegyénk főispánját, Fábry Sándor drt is. Az anyakönyvi anketot, mint fővárosi tudósítónk jelenti, a belügyminiszter szeptember 20-ra napolta el. A szaktanácskozást a belügyminiszteriumban tartják meg.

— **Beiratás az iparos tanoncziskolában.** Iparostanonczokat tartó mesterek felhivatnak, hogy tanonczaikat ma, vasárnap délután 2-4-ig irassák be. Az igazgatóság.

— **Némely ember kegyeltje a sorsnak,** másnak kijut a legborzasztóbb szenvedésekből. Az utóbbi osztályrész jutott Barca Pálnak is. Néhány év előtt még hét gyermeknek volt az apja, a kiknek legfitalabbja is betöltötte 14-ik életévét, ma „mint szedett szőlőág” gyermek és öröm nélkül tengeti tragikus életét. Katonfiát a typhus szőlította ki az élők sorából, többi hat gyermeke az „alföldi nyavalyának” a tüdővésznek esett áldozatul. Az utolsó: Tóth Antalnét az elmúlt héten viték az ismerősök igaz részvételével a szarvasi temetőbe.

— **Mondják — de igaz is lehet,** hogy a szarvasi negyedik gyógyszerártulajdonosa egyik csabai gyógyszerészszel cserélni óhajt.

— **Előnyös földvétel.** Orosházáról jelentik, hogy Orosháza községe végérvényesen tulajdonába vette a gróf Károlyi-féle gyűmezői és szénási földbirtokot. Orosháza község e 7000 holdnyi birtokot a czéltől szerezte meg, hogy azt a vevő közönség kisebb-nagyobb rátákban átjuttassa. És hogy mindenki könnyű szerrel, úgy szólván megérőltetés nélkül részt vehessen a föld vételben, Orosháza község képviselőtestülete a múlt héten az előjáróság és a kiküldött bizottság ajánlatára elfogadta az Orosházi Takarékpénztár kedvező kölesön ajánlatát. A takarékpénztár ugyanis a vételár 80 százaléka erejéig nyújt tőke és kamattörlesztéses kölesont 20 százalék befizetése mellett már szeptember hóban rátelekkönyvezzve, a vevőnek teljes és kizárólagos birtokába kerül a föld. Tehát 340 frtos hold földet 68 frt. befizetése mellett bárki vehet. A vevők között egyenleges felelősség nem lévén mindenki teljesen szabadon rendelkezhetik birtoka felett.

— **Beírások.** A szarvasi ág. ev. egyház népi-koláiban a beírások szept. 12-15-ig tartanak. A tanítás kezdődik szept. 17-én. Évnyitó istentisztelet szept. 19-én lesz az ó temp'omban.

— **A közigazgatási bizottság** szeptember havi rendes ülését folyó hó 10-én tartja.

— **A vármegye közgyűlése.** Békésvármegye ez évi rendes közgyűlést a folyó évi október hó 8-án fogja

megtartani. Ezt megelőzőleg a vármegye házi és közuti jövő évi költségvetései már a folyó hó 17-én tartandó állandó választmányi üléseken fognak tárgyalatni, hogy az állandó választmány ide vonatkozó határozati javaslatai 15 napi közszemlére kitehelők legyenek.

— **Ongyilkosság.** Kutron Jánosné szarvasi napszamosasszony a Körösbe ölte magát. Holttestét máig sem találták meg.

— **Beiratások eredménye.** A helybeli ág. ev. főgymn. iumban az 1906] 7 tanévre 410 tanuló iratkozott be. — A tanítóképző intézet tanulóinak száma 51. — Az állami polgári leányiskolába 125, az állami elemi iskolába 105 növendék lett beírva.

— **Cabaret** A „Szinházi Ujság” által a társulat tagjai közt rendezett kedvenc verseny csütörtökön este az Arpád vendéglő dísztermében rendezendő Cabaret estélylyel fog lezárni, amelyen a társulat tagjai fognak közreműködni. És pedig Aradi Aranka, Ruzsinszky Iona, Szalontay Ferike, Markovics Margit, Könyves Jenő, Székely Gyula, Bogdy Zsiga és Nagy Imre. Belépő díj személyenként 1 kor. családjegy 3 kor. Minden belépő jegyhez tíz szavazó lapot ad a rendezőség. A Cabaret estély tiszta jövedelme az „Országos színész nyugdíj egyesület” javára lesz fordítva.

— **A nagyváradai orsz. gazda Congressus.** A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület felhívja azon gazda társait, a kik ez év szeptember 18-10 én tartandó nagyváradai orsz. gazda congressuson részt venni óhajt annak hogy ezen szándékukat mihamarább közöjjék az Egyesület titkárával, hogy részükre idejében gondoskodhassék kedvezményes vasúti és congressusi belépő jegyről. A jelentkezéssel egyidejűleg 3 kor. küldendő be a Gazdasági Egyesülethez Békéscsabára, a mely összeg betézetés egyúttal a kiállítás megtekintésére is feljogosít.

— **Becsületes tolvaj.** A tolvajnak, úgy tudja mindenki, kevés a becsülete mégis Szarvason akadt aki emberszeretéből lopott. Egy több tagból álló mulatozó kompánia tért be községünk egyik kurtá korcsmájába. A hangulat hova tovább magasabbra hágott, a boros üvegek ürültek s végül a kompánia teljesen berugott és széjjel oszlott azt tartván: munka után édes a nyugalom. Reggel az egyik atyafi aki előző este a kompánia maecenása volt észrevette, hogy a tárcája elveszett. Gyanusnak találta az esetet s jelentést tett a csendőrségnek. A csendőrség ki nyomozta az elveszett tárcát a mae-

cnás egyik cimborájánál, aki azzal védekezett, hogy ő azért vette el a tárcát nehogy a tulajdonosa, aki nagyon részeg volt, elveszítse.

— **A legtöbb adót fizetők** nevéjegyzékének a törvényhatósági bizottság társainak összeírása czéljából, összeállítására a belügyminiszter most hívta fel vármegyénket azért időszerűnek tartjuk az erre vonatkozó szükséges tudósításokat közölni. A törvényhatósági bizottság felerészben a törvényhatóság területén legtöbb egyenes államadót fizető állampolgárokból, felerészben pedig a választottakból áll. A legtöbb adót fizetők névjegyzékét az adóhivatalok kimutatásai alapján minden évben a törvényhatóság igazoló választmánya ülése előtt legalább 3 nappal az adóhivatali kimutatások közszemlére tételnek ki s azok ellen bárki felszólamlással álhet. A sorrend megállapításánál a törvényhatóság területén fizetett összes egyenes állami adójába a nő, valamint kiskorú gyermekeinek államadóját is be kell számítani. Kétszeresen számíttatik azonban a tanárok akadémiai művészek, lapszerkesztők, lelkészek, tudorok, ügyvédek, bírák, orvosok, mérnökök, építésszek, gyógyszerészek, gazdaszok, gazdatisztek, állatorvosok, bányászok, erdészek, ipar- és kereskedelmi kamarák tagjainak államadója. Azok azonban, kik ezen kedvezményt igénybe venni akarják, az ülések tarama alatt az igazoló választmány előtt szóval, vagy írásban minden évben jelentkezni s jogosultságukat igazolni tartoznak. Aki ezt elmulasztja azon kedvezménytől, hogy államadója kétszeresen számítások — esik. Az igazoló választmány a kitűzött s kihirdetett napokban nyilvánosan tartja üléseit s ekkor határozza a felszólamlások felett is. Az igazoló választmány határozatai ellen 15 nap alatt az állandó bíráló bizottsághoz lehet fellebbezni.

Népmozgalmi statisztika.

Születések: Pleskó Mihály napsz. fia István. Mravik János kisb. leánya Anna, Liska Jánvs napsz. halva született leánya. Kriklik Adolf napsz. fia István. Balczó Mátyás kisb. fia János. Galát György kisb. leánya Mária. Zuberecz Mihály l. Anna Polják Mihály kovács fia Mihály. Urbancsok Márton napsz. fia Mihály. Sárkány Mihály kisb. l. Mária. Neumann Jenő tanár fia Ferencz. Tusjak György kisb. leányai Erzsébet és Judit (ikrek) Kulcsák János napsz. l. Erzsébet.

Eljegyzések: Gyekiczki Mihály — Szenteszki Erzsébettel. Liska Mihály — Garai Máriaival.

Házasságok: Janurik Mihály — özv. Králik Istvánné szül. Mravik Zsuzsannával.

Halálozások: Pribelszki Jánosné szül. Leszenyiczki Judit 73 éves. Czesznak István 74 éves, Vajgely János 4 és fél hónapos. Szakál András 2 hetes, Blaskó Erzsébet 8 hónapos, Bakulya Anna 1 és fél

éves, Zuberecz Anna 4 napos, Tóth Pál 73 éves, Oszterland Ilona fél éves. Madarász János 3 hónapos, Liska György fél éves, Ohljar Mihály 3 éves, Tárnay Mihály 71 éves, Hicz Mihály 63 éves, Szita Jánosné szül. Legény Zsuzsanna 67 éves, Trabach János 54 éves.

S Z I N É S Z E T.

A saison derekán vagyunk, amit a színház képe megmutat. Örömmel kell jelentenünk, hogy néhány est kivételével, általában mindig elegendő számú közönség foglalja el a nézőteret. Bevonult a leglelkesebb, — vagy talán helyesebben szólva, leghangsabb színpártoló sereg, a diákság, a kik egy kissé felélénkítik tapsaikkal a mi meglehetősen hideg közönségünket.

Szeptember 1-én Berczik Árpád vígjátéka „Az udvari tanácsos“ került színre. Markovics Margit és Váradi Jolán Izolda és Márta szerepében minden erejüket kifejtették, hogy kitűnő játékkal pótolják a darab hiányait, a mi kapcsolatban Baróthy Antal jó alakításával sikerült is. Fodor Oszkár nyújtott még ez estén alkalmat a közönségnek, hogy meggyőződjenek arról, hogy kellő szerepben ő is képes sikert elérni, bár a sikerhez nem okvetlen szükséges annyi sok cigarettának elszívása a színpadon.

Vasárnap bérletszünetben harmadszor adták a Gül-babát, a mely este igazolta, hogy népszerű darab és jó szereplőkkel még harmadszor is lehet Szarvason telt házat szerezni. A darab főszereplői ugyanazok voltak, mint az első estén a vasárnapi hálásabb publikum lelkesült tapsai által kísérve, a mely különösen Aradi Arankát ünnepelte.

A Lebonnard papa szeptember 4-iki előadása kevés közönséget tudott a színházba vonzani, de az a kevés is csalódva távozott, mert az előadás egyike volt a leggyengébbeknek, a mit e szintársulattól láttunk. Baróthy Antal a címszerepben lépett fel, de az első két felvonásban játéka nagyon vontatott volt, valamint Markovics Margit is mintha erős indisposícióban lett volna: a harmadik felvonás erős drámai jeleneteiben azonban mindketten felmelegettek és azokat szépen játszották. Váradi Jolán olyan hidegvérrel vette tudomásul a

legmegrázóbb részleteket is, mintha csak a szerbiai határzáról, vagy a német fejedelmek találkozásáról lett volna szó, míg Vándory legfeljebb azzal jelezte az indulatok háborgását, hogy a szokottnál jobban szétterpesztette a lábát.

A Szabin nők elrablása előadása a jobbák közé sorozható. Nagy Imre (Rettegi) igazán kiérdemelte azt a sok tapsot, a mivel a közönség jöttekmentekor jutalmazta folytonos derűtséget keltő alakításáért. Fodor Oszkár mint Szilvász Béla szintén szépen játszott, valamint Thomay Ella és Markovics Margit is kiemelendők a többi szereplők közül, a kik mind igyekeztek a sikeres bohózat hatását emelni.

Szeptember 5-én a Diákélet főszerepében a Károly herczeg szerepében Vándory először lépett ily nagyobb alakítással a közönség elé. Játékán az igyekezet és tanulmány észlelhető volt, melyek folytán gyakran felcsillant tehetségének egy-egy jele, de bizony a szegletes mozdulatai és félszeg testtartása tetemesen leszállította sikerét, kivüle még Baróthy Antal érdemel megemlést, a kinek kisebb hibáit szívesen elnézzük, látva azt az óriási munkát, a mit végeznie kell, mindennap kivétel nélkül minden darabban fellépésével. Végül Váradi Jolánról kell jelentenünk, hogy néhány jelenetben megérdemelt tapsokat szerzett.

Csütörtökön két darabban traktálták a közönséget, a melynek pedig egy is sok volt. Először a Lysistrata operettet adta elő a társulat Aradi Arankával a címszerepben. Mellette Bacchis és Cypris szerepét Hajnal Ilona és Szalontai Ferike akarták elénekelni, de hogy hangjuk kevés volt hozzá, abban nem ők, hanem Linke Pál a hibás, minek irt olyan szép zenét a darabhoz. Ezután még egy bohózatot kellett végig hallgatni, melynek címe „Valami hibája van“ de a melynek előadásáról constatálta a közönség, hogy sok hibája volt. Thomay Ella játszott Ceciliát és bocsátott el néhány szócserét, nem jól értve a sugót, még mint feltűnő eseményt említjük, hogy ez estén Baróthy nem játszott.

Pénteken mérsékelt helyárrakkal negyedszer a Gül Baba került színre. Gábor diák szerepében Szalontai Ferike a táncával ért el hatást, Baróthy

Antal adta szépen a címszerepet, míg Nagy Imre a színlap szerint Mujkó szerepét játszotta volna, de tényleg minden volt csak cigány nem és mindent elmondott, a mi csak eszébe jutott, csak a szerepét nem, már pedig vannak egyesek, a kik azért mennek színházba, hogy a Gül Babát lássák, ahogy azt Martos megírta és nem kíváncsiak Nagy Imrének „szellemes“ ötleteire. Vagy talán jó lett volna a színlapra kiírni, hogy írta Martos Ferenc, átdolgozta Nagy Imre.

Felelős szerkesztő: Dr. Nagy Béla.

Társzerkesztő: Pataki János.

Laptulajdonos: Dr. Haviár Gyula.

HIRDETÉSEK.

115—1906. urb. sz.

Urbéri bizottságtól.

Felhívás.

Az urbéri bizottság felhívja a közös telekkönyvi birtokosokat, hogy a birtokrendezéssel felmerült s □-létől 131:1000 fillérrel megállapított költséget a bizottság pénztárosánál kedd és pénteken d. e. 8-12 ig, d. u. 2-5-ig a község háza közmunkatermében folyó évi szeptember hó 15 ik napjáig kifizessék.

Szarvas, 1906 augusztus 31.

URBÉRI BIZOTTSÁG.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy 25 év óta fennálló

czukrász

üzletemet

folyó hó 18-ától a volt Simkovitz-féle házból a Réthy-féle házba (Beliczey-utca 7. szám) helyeztem át. A midőn ezt a t. közönségnek b. tudomására hozom, bátorkodom megemlíteni, hogy mint ez ideig, úgy ezután is főtörekvésem oda irányul, hogy t. vevőimet a legnagyobb pontossággal és lehető olcsó árak mellett szolgáljam ki.

B. pártfogásukat kérve vagyok teljes tisztelettel

Pereszé János
czukrász.

Föld eladás.

Özv. Kelement Jánosné 51 hold földje
a kákai táblában

örök áron eladó.

Tudakozódni lehet

özv. Kelement Jánosné

Csucs-utca 594. h. sz.

Gyógyszerész gyakorlatot

keresek

VI. vagy VIII. gymnasiumot
végzett, szolid, jó megjelenésű
és tótul is beszélő fiatal
emberek ajánkozását kéri:

NAGY LÁSZLÓ
gyógyszerész
TÓTKOMLÓS.

Egy szép ma't butor elköltözködés miatt
özv. Valent Jenőné, Veres János
házában eladó.

Szarvas nagyközség előjáróságától.
8101 - 1906 ikt. szám.

Arverési hirdetmény.

Alólirott községi előjáróság köz-
hírré teszi, hogy a község tulajdonát
képező ártézi gőz- és kádfürdő, vala-
mint a nyári uszoda 1906 október hó
1-től 1909. évi szeptember hó 30-ig
terjedő 3 évi időre Szarvason a köz-
ségháza tanácstermében 1906. évi
szeptember hó 18-án délelőtt 9 óra-
kor nyilvános szóbeli árverésen a leg-
többet ígérőnek haszonbérbe fog
adatni.

A kikiáltási ár 2000 korona a bán-
atpénz ennek 10 százaléka. Az árve-
résen elért eredmény egy évi bérössz
szegnek tekintik.

Legtöbbet ígérő köteles az árve-
rés befejezése után letett bánatpénzét
fél évi bérösszeg erejéig nyomban ki-
egészíteni. Ez az összeg óvadék
gyanánt fog szolgálni a bérlő ja-
vára takarékpénztári betétként kezel-
tetni.

A fürdő-díjszabást a képviselő-
testület 180|1903. kgy. számú határo-
zatával megállapította, ehhez bérlő
alkalmazkodni köteles.

A képviselőtestület 99|1906. kgy.
számú határozatával megállapított rész-
letes árverési feltételek a főjegyzői
irodában a hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők.

Szarvason, 1906. évi szept. 5.

SALACZ JÓZSEF
főjegyző.

VALKOVSKY
bíró.

A gróf Csáky Albin u'ca

131. sz. házban

egy butorozott szoba

kiadó.

Értekezni lehet ugyanott.

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

nagy napilap:

AZ UJSÁG.

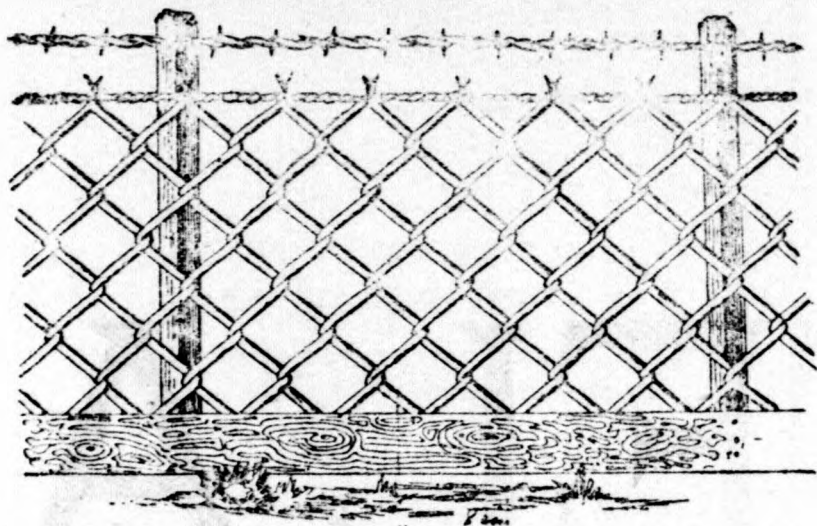
Előfizetési ára:

Egész évre	28 k.
Félévre	14 „
Negyedévre	7 „
Egy hónapra	2.40 f.

GYÖNYÖRŰ ALBUMAJÁNDÉK KARÁCSONYRA
AZ UJSÁG MINDEN ELŐFIZETŐJÉNEK KIVÉ-
TEL NÉLKÜL:

Megrendlési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala,
Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

Legolcsóbb sodronytonatok
kerítésekhez
és egyéb ipari célokra

Többször sodrott tűzben ónoztott gépsodronyszövetek.
Igen jutányos áron szerezhetők be

Bárány Béla

vas- és festékkereskedésben
Szarvason.

Cook és Johnson-féle
amerikai
szabadalmazott tyukszem gyártók

(törv. védve)

ma az egyetlen szer, melyvel az
oly rettenetes tyukszem-fájdalmak
megszüntethetők és a tö teljes bi-
zonyossággal kiirtható.

Ma a világ legjobb gyógyszere.

Minden szenvedőnek ajánlandó.

1 drb 20 fillér, 6 drb 1 korona.

Kapható Szarvason: Bugyis Andor, Burger
Frigyes és Nigrinyi Zoltán gyógyszerházaiban

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy a

HANGYÁHOZ

CZIMZETT

ÁRUCSARNOKOMAT

AZ UJONNAN ÉPÜLT

HITELBANK ÉPÜLETBEN

(Fő-utcza)

saját vezetésem alatt
már megnyitottam.

Egyidejűleg tudatom, hogy Kossuth-téri üzletemet minden változás nélkül tovább is
fenntartom mint fiók üzletet

s ennek vezetésével Klein Mór urat biztam meg,

ki hivatva van érdekeket képviselni s kérem ezésem iránt tanusított bizalmát irányomban
is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

STEINER ANDOR

kereskedő.

Legolcsóbb bevásárlási forrást

SÁMUEL A.

**KÖNYV. ÉS PAPIRKERESKEDESE,
KÖNYVNYOMDÁJA
SZARVASON.**

Ugy a főgymnasium és a tanítóképzőintézet, mint a polgári leányiskolában szükséges

TANKÖNYVEK

taneszközök, rajz- és írószerek, füzetek, rajztömbök, svájci tühegytű körzők, sollingeni zsebkések, olaj- és vízfestékek, valódi kínai tus, levélpapírok, irodalmi művek,

szóval minden áru,

mire a tanulóknak szükségük van,

legolcsóbban, kitűnő minőségben

gyári áron alól

szerezhetők be.

Használt tankönyvek

jól bekötve

= fél áron =

kaphatók!

Minden vevő

meglepően értékes

ajándék tárgyat kap!

Nyomatott Sámuel A. könyvnyomdájában Szarvason. 1906.